

SL No. : 0346267

No. of Questions - 25

No. of Printed Pages - 7

UP-71-संस्कृतम्(T.L)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा, 2018

कक्षा - 8

तृतीय भाषा - संस्कृतम्

समय 2.30 होरा ।

। पूर्णाङ्क 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

(1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं ग्यप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेखनीयाः।

(परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न-पत्र पर नामांक अनिवार्यः लिखें।)

(2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्यः। (सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य है।)

(3) सर्वे प्रश्नानामुत्तराणि उत्तर पुस्तिकायामेव लेखनीयानि।

(सभी प्रश्नों के उत्तर दी गई उत्तर पुस्तिका में ही लिखें।)

(4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां भागानां उत्तराणि एकत्र एव लेखनीयाः।

(एक प्रश्न के सभी प्रश्नों के उत्तर एक साथ ही लिखें।)

(5) प्रश्न क्रमांक एकतः अष्टयावत् सूची निर्माणं कृत्वा एकत्र एव लेखनीयाः।

(प्रश्न संख्या 1 से 8 तक सारणी बनाकर एक साथ लिखें।)

UP-71-Sanskrit (T.L.)

1206

VIII

1. रमेशसंस्कृतं वदति। रिक्तस्थाने उचितं अव्ययं प्रयोगं कुरु।

(क) तूष्णीम्

(ख) बहुधा

(ग) यत्र

(घ) तर्हि

2. महर्षिः पाणिनिः अष्टाध्यायीं रचितवान्। रेखांकितपदे प्रत्ययास्ति।

(क) तुमुन्

(ख) ल्यप्

(ग) क्तवतु

(घ) क्त्वा

3. “अस्माकं देशे स्वच्छताभियानम्” प्रचलति। अस्मिन् वाक्ये सर्वनाम पदं किम्-

(क) अस्माकं

(ख) देशे

(ग) स्वच्छताभियानम्

(घ) प्रचलति

4. अधोलिखित पदेषु ‘वि’ उपसर्गयुक्तं पदम् अस्ति।

(क) विचार्य

(ख) निकाय

(ग) बलाय

(घ) दृष्ट्वा

5. हाडीरानीं प्रति कः अनुरक्तः आसीत्?

(क) अवरङ्गजेबः

(ख) सैनिकः

(ग) रावरत्नसिंहः

(घ) राजसिंहः

6. देवी स्वरूपाः काः सन्ति?

(क) सैनिकाः

(ख) बालाः

(ग) पुत्राः

(घ) शिक्षकाः

7. शल्यक्रियायाः जनकः कः ?

(क) वाग्भट्टः

(ख) आर्यभट्टः

(ग) पराशरः

(घ) सुश्रुतः

8. “ध्येय वाक्यानि” पाठे आगतं ध्येय वाक्य पूरयत असतो मा।

[1]

(क) सखायः

(ख) सुखाय

(ग) जयते

(घ) सद्गमय

9. निर्देशानुसारं क्रियापदं लिखत-

[2]

(क) सेव धातु लट्लकार प्रथम पुरुष एकवचन

(ख) लभ धातु लट्लकार उत्तम पुरुष एकवचन

10. सन्धि विच्छेदं कुरुत :- नरेन्द्रः =.....+.....

सन्धि कुरुत :- इतः + ततः=.....

[2]

11. अभितः, साकं पदयोः प्रयोगेन एकैकं वाक्यं लिखत -

[2]

12. बृहत्तमं पुस्तकालयं रामदेवरास्थानं च प्रतिवर्षं पश्यन्ति । अत्र रेखांकित पदयोः विशेषण विशेष्य पदं पृथक्कुरुत।

[2]

13. उदाहरणानुरूपं क्रमवाची संख्या लिखत-

[2]

इक्कीसवाँ छात्र - एकविंश छात्रः

(क) उनतीसवाँ छात्र.....

(ख) इकतालीसवाँ छात्र.....

14. रेखांकितपदानां स्थाने कोष्ठके लिखितान् पदान् चित्वा प्रश्न निर्माणं कुरुतः

(क) परमाणुवादस्य जनकः महर्षिः कणादः अस्ति। (किम्/कः)

(ख) सरला निर्मीका कन्या अस्ति। (कः/का)

15. कोष्ठके दत्तान् संज्ञापदान् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत्-

(क) विद्याधर.....पिता अस्ति (सरला /सरलायाः)

(ख)नमः। (रामाय / रामस्य)

(ग) सःकाणः (नेत्रेण / नेत्रस्य)

(घ) सः लिखति (कलमेन / कलमात्)

16. अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत-

(क) वरस्य नाम किम् अस्ति?

(ख) प्रेमदत्तस्य मित्रं कः आसीत्?

(ग) अस्माकं देशे किम् अभियानं प्रचलति

(घ) चन्द्रगुप्तस्य मन्त्री कः आसीत्?

17. अधोलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत-

(क) जीवनलक्ष्यं किम् अस्ति?

(ख) क्रोधाद् किं भवति?

(ग) कः श्रेष्ठ पुत्रः?

(घ) सरस्वती केन वस्त्रेण आवृता?

18. अधोलिखित पदान् चित्वा पद्यस्य (श्लोकस्य) पूर्तिं कुरुत।

(दुष्कृताम्, साधूनां, संस्थापनार्थाय, युगे युगे)

परित्राणाय, विनाशाय च

धर्म, सम्भवामि

19. सुमेलनं कुरुत-

[4]

क	ख
(क) एकेन	(1) वृक्षारोहणम्।
(ख) द्वितीयेन	(2) अस्थिसञ्चयम्।
(ग) तृतीयेन	(3) चर्ममोसरूधिर संयोजनम्।
(घ) चतुर्थेन	(4) जीवनं सञ्चारणम्।

20. चित्रं दृष्ट्वा चत्वार वाक्यानि रचयत :-

[4]

अथवा

मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत-

(पण्डितः, विद्याभ्यासार्थम्, परीक्षार्थम्, शिष्यः, अत्रैव सर्वव्यापी, नास्ति, समाधानम्)

काशीनगरे एकः.....अस्ति पण्डित समीपम् एकःआगच्छति। शिष्यः वदति- “आचार्य!
 अहं..... आगतवान्। पण्डितः शिष्यबुद्धि पृच्छति वास। देवः कुत्र अस्ति?”
 शिष्यः वदति - गुरो। देवः कुत्र.....। कृपया भवान एवं वदतु। सन्तुष्टः गुरू वदति - देवः
 सर्वत्र अस्ति। देवः। त्वम् बुद्धिमान् अतः विद्याभ्यासार्थम्वस।

21. अधोलिखित वाक्यानां क्रमायोजनं कुरुत -

- (1) रामेण सह सीता लक्ष्मणः चापि वनम् अगच्छताम्।
- (2) रामः वनम् अगच्छत्।
- (3) रामः दशरथस्य पुत्रः आसीत्।
- (4) रावणः सीताम् अपहरत्।
- (5) रामः रावणं ससैन्यम् हतवान्।

[8]

22. अधोलिखितस्य पद्यस्य हिन्दी भाषायां भावार्थः लेख्यः।

“यदा यदा हि धर्मस्य, ग्लानिर्भवति भारत।
अभ्युत्थानमधर्मस्य, तदात्मानं सृजाम्यहम्॥

अथवा

जननी जन्मभूमिश्च, जाह्नवी च जनार्दनः।

जनकः पञ्चमश्रीव, जकाराः पञ्चदुर्लभाः॥

23. “विद्यायाः बुद्धिरूतमा” अथवा “वीराङ्गना हाडीरानी” कथा का सारं हिन्दी भाषायां लिखत।

[8]

24. निर्देशानुसारं पदानि स्वीकृत्य “विद्यालयम्” निबंध लेखनम् कुरुत-

[8]

(अस्माकम्, छात्र-छात्राश्च, अध्यापकाः, अष्टम् कक्षाः, द्विशतं छात्राः)

अथवा

रिक्त स्थानानि पूरयित्वा प्रार्थना पत्रं लिखत :-

(विगत रागितः, सहसा, ज्वरपीडितः, विद्यालयम् असमर्थः, दिवसत्रय कारणेन, अनुग्रहणन्तु)

सेवायाम्

प्रधानाचार्या महोदयाः

राजकीय आदर्श विद्यालयः

नवागावः।

महोदयाः,

विनम्रनिवेदनम् अस्तियत्अहंअस्मि। अतःआगन्तुम्.....अस्मि।

एतेनकृपयादिवसत्रयस्य अवकाशंमाम्भवन्तः।

दिनाङ्कः.....

भवदीय शिष्य

.....

अष्टम् कक्षायां

25. अधोलिखित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत :-

विद्या सर्वेषां श्रेष्ठं धनमस्ति। तेन एव मनुष्यो भवति अन्यथा विधारता पशुः अस्ति। इदं धनं चौराश्चोरयितुं बान्धवाश्च विभाजयितुं न शक्नुवन्ति। व्यये कृते इदं धनं सर्वदा वर्धते। विदेश गमने विद्या परम सहायिका भवति।

प्रश्नाः -

- (क) उपर्युक्त गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत?
- (ख) किं धनम् श्रेष्ठम् अस्ति?
- (ग) व्यये कृते किं वर्धते?
- (घ) विद्या कुत्र परम सहायिका भवति?
- (ङ) कां चौराश्चोरयितुं न शक्नुवन्ति?

